

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

zo 7. novembra 2018*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Smernica 2003/86/ES – Právo na zlúčenie rodiny – Článok 15 – Odmietnutie udeliť samostatné povolenie na pobyt – Vnútroštátna právna úprava stanovujúca povinnosť zložiť skúšku z občianskej integrácie“

Vec C-484/17,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Raad van State (Štátna rada, Holandsko) zo 4. augusta 2017 a doručený Súdnemu dvoru 10. augusta 2017, ktorý súvisí s konaním:

K

proti

Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predseda štvrtej komory M. Vilaras, vykonávajúci funkciu predsedu tretej komory, sudcovia J. Malenovský, L. Bay Larsen (spravodajca), M. Safjan a D. Šváby,

generálny advokát: P. Mengozzi,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- holandská vláda, v zastúpení: M. K. Bulterman a M. H. S. Gijzen, splnomocnené zástupkyne,
- Európska komisia, v zastúpení: C. Cattabriga a G. Wils, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

* Jazyk konania: holandčina.

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 15 ods. 1 a 4 smernice Rady 2003/86/ES z 22. septembra 2003 o práve na zlúčenie rodiny (Ú. v. EÚ L 251, 2003, s. 12; Mim. vyd. 19/006, s. 224).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi osobou K, ktorá je štátnou príslušníčkou tretej krajiny, na jednej strane a Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (štátny tajomník pre bezpečnosť a spravodlivosť, Holandsko) (ďalej len „štátny tajomník“) na druhej strane vo veci, v ktorej tento štátny tajomník zamietol uvedenej osobe žiadosť o zmenu obmedzenia týkajúceho sa jej povolenia na pobyt na určitú dobu a zrušil toto povolenie.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Článok 15 smernice 2003/86 stanovuje:

„1. Najneskôr po piatich rokoch pobytu a za predpokladu, že rodinnému príslušníkovi ešte nebolo udelené povolenie na pobyt z iných dôvodov ako zlúčenie rodiny, manželský partner alebo nezosobášený partner a dieťa, ktoré dosiahlo plnoletosť, má na základe žiadosti, ak sa vyžaduje, nárok na samostatné povolenie na pobyt, nezávisle od povolenia na pobyt garanta.

Členské štáty môžu obmedziť udelenie povolenia na pobyt uvedeného v prvom pododseku manželskému partnerovi alebo nezosobášenému partnerovi v prípade rozpadu rodinného vzťahu.

...

4. Podmienky týkajúce sa udelenia a doby platnosti samostatného povolenia na pobyt sú ustanovené vnútroštátnym právom.“

Holandské právo

- 4 Článok 3.51 Vreemdelingenbesluit 2000 (vyhláška o cudzincoch z roku 2000) stanovuje:

„1. Povolenie na pobyt na určitú dobu..., ktoré je spojené s obmedzením súvisiacim s trvalými humanitárnymi dôvodmi, možno udeliť cudzincovi, ktorý:

- a) sa v Holandsku zdržiava päť rokov ako držiteľ povolenia na pobyt, ktoré je spojené s obmedzením uvedeným v bode 1...:
 - (1) pobyt ako rodinný príslušník osoby s právom na trvalý pobyt;

...

5. Článok 3.80a sa vzťahuje na cudzincov uvedených v odseku 1 písm. a) bode 1...“

5 Článok 3.80a tejto vyhlášky znie:

„1. Žiadosť o zmenu určitého povolenia na pobyt... na povolenie na pobyt, ktoré je spojené s obmedzením súvisiacim s trvalými humanitárnymi dôvodmi sa zamietne, ak žiadosť podal cudzinec v zmysle článku 3.51 ods. 1 *initio* a písm. a) bodu 1, ktorý nezložil skúšku uvedenú v článku 7 ods. 2 písm. a) zákona o občianskej integrácii, alebo ktorý nezískal diplom, certifikát alebo iný dokument v zmysle článku 5 ods. 1 písm. c) toho istého zákona.

2. [Odsek 1] sa neuplatní, ak cudzinec:

...

e) bol oslobodený od povinnosti občianskej integrácie...

...

4. Ministerstvo môže odsek 1 neuplatniť aj vtedy, ak sa domnieva, že uplatnenie tohto ustanovenia by viedlo k zjavným situáciám vážnej nespravodlivosti.“

6 Článok 6 ods. 1 Wet inburgering (zákon o občianskej integrácii) uvádza:

„Ministerstvo oslobodí osobu viazanú povinnosťou občianskej integrácie od tejto povinnosti, ak:

a) táto osoba preukázala, že z dôvodu psychického alebo fyzického postihnutia či duševnej poruchy nie je dlhodobo schopná úspešne zložiť skúšku z občianskej integrácie;

b) dospelo na základe preukázaného úsilia osoby, na ktorú sa povinnosť občianskej integrácie vzťahuje, k záveru, že táto osoba si nemôže riadne splniť povinnosť občianskej integrácie.“

7 Článok 7 ods. 1 a 2 tohto zákona znie:

„1. Osoba, na ktorú sa vzťahuje povinnosť občianskej integrácie, nadobudne počas troch rokov ústne a písomne znalosti holandčiny zodpovedajúce minimálne úrovni A 2 európskeho referenčného rámca pre moderné cudzie jazyky, ako aj znalosti o holandskej spoločnosti.

2. Osoba viazaná povinnosťou občianskej integrácie si splnila svoju povinnosť občianskej integrácie, ak:

a) zložila skúšku stanovenú ministerstvom, alebo

b) získala diplom, certifikát alebo iný dokument v zmysle článku 5 ods. 1 písm. c).“

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

8 Osoba K bola od 17. marca 1995 do 25. júla 2015 držiteľom povolenia na pobyt u svojho manžela, štátneho príslušníka tretej krajiny. Osoba K podala 21. júla 2015 žiadosť o zmenu tohto povolenia v tom zmysle, aby jej bolo povolenie na pobyt predĺžené.

9 Dňa 1. júla 2016 štátny tajomník zamietol túto žiadosť z dôvodu, že osoba K nepreukázala, že zložila skúšku z občianskej integrácie, ani že bola oslobodená od povinnosti občianskej integrácie. S retroaktívnym účinkom k 19. augustu 2011 tiež zrušil povolenie na pobyt na účely pobytu u jej manžela, ktoré bolo osobe K udelené, a to z dôvodu, že od tohto dňa sa už nezdržiavala na rovnakej adrese ako jej manžel.

- 10 V nadväznosti na sťažnosť, ktorú podala osoba K, štátny tajomník rozhodnutím z 21. decembra 2016 potvrdil svoje pôvodné rozhodnutie.
- 11 Osoba K podala proti tomuto rozhodnutiu žalobu na Rechtbank den Haag zittingsplaats Amsterdam (súd v Haagu so sídlom v Amsterdame, Holandsko). Rozsudkom zo 4. apríla 2017 uvedený súd túto žalobu zamietol.
- 12 Osoba K podala proti tomuto rozsudku odvolanie na vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania.
- 13 S prihliadnutím na predložené stanovisko Dienst Uitvoering Onderwijs (úrad uplatňovania vzdelávania, Holandsko), ktoré tvorilo prílohu odvolania a v ktorom sa konštatuje, že osoba K sa minimálne štyrikrát pokúsila o zloženie skúšky z občianskej integrácie a že absolvovala viac ako 600 hodín výučby občianskej integrácie, štátny tajomník udelil osobe K samostatné povolenie na pobyt s účinnosťou od 20. apríla 2017. Štátny tajomník však ponechal v platnosti zrušenie povolenia na pobyt s retroaktívnym účinkom k 19. augustu 2011, ktoré bolo osobe K udelené na účely pobytu u jej manžela.
- 14 Vnútroštátny súd si kladie otázku v súvislosti so zlučiteľnosťou vnútroštátnej právnej úpravy stanovujúcej integračnú podmienku s článkom 15 smernice 2003/86.
- 15 Za týchto podmienok Raad van State (Štátna rada, Holandsko) rozhodla prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Má sa článok 15 ods. 1 a 4 smernice [2003/86] vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, na základe ktorej možno žiadosť cudzinca o samostatné povolenie na pobyt, ktorý má legálny pobyt na území členského štátu dlhšie ako päť rokov na účely zlúčenia rodiny, zamietnuť z dôvodu, že nespĺňa integračné podmienky požadované vnútroštátnym právom?“

O prejudiciálnej otázke

- 16 Vnútroštátny súd sa svojou otázkou v podstate pýta, či článok 15 ods. 1 a 4 smernice 2003/86 bráni vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, umožňujúcej zamietnuť žiadosť o samostatné povolenie na pobyt podanú štátnym príslušníkom tretej krajiny, ktorý má dlhšie ako päť rokov pobyt na území členského štátu na účely zlúčenia rodiny, z dôvodu, že nepreukázal, že zložil skúšku z občianskej integrácie týkajúcu sa jazyka a znalostí o spoločnosti tohto členského štátu.
- 17 Článok 15 ods. 1 smernice 2003/86 stanovuje, že najneskôr po piatich rokoch pobytu a za predpokladu, že rodinným príslušníkom nebolo udelené povolenie na pobyt z iných dôvodov než z dôvodu zlúčenia rodiny, manželský partner alebo nezobášaný partner a dieťa, ktoré dosiahlo plnoletosť, má na základe žiadosti, ak sa vyžaduje, nárok na samostatné povolenie na pobyt, nezávisle od povolenia na pobyt garanta.
- 18 Článok 15 ods. 4 tejto smernice spresňuje, že podmienky týkajúce sa udelenia a doby platnosti samostatného povolenia na pobyt sú stanovené vnútroštátnym právom.
- 19 Z kombinácie týchto dvoch ustanovení vyplýva, že hoci udelenie samostatného povolenia na pobyt v zásade predstavuje právo na pobyt po uplynutí piatich rokov na území členského štátu na účely zlúčenia rodiny, normotvorca Únie povolil členským štátom podmieniť udelenie tohto povolenia určitými podmienkami, ktoré si majú definovať.

- 20 Z bodov 49 až 59 dnes vyhláseného rozsudku C a A (C-257/17) vyplýva, že nemožno vylúčiť, že členský štát môže podmieniť udelenie samostatného povolenia na pobyt zložením skúšky z občianskej integrácie týkajúcej sa jazyka a znalostí o spoločnosti tohto členského štátu.
- 21 Z bodov 60 až 63 uvedeného rozsudku však vyplýva, že povinnosť zložiť túto skúšku, ktorú ukladá vnútroštátna právna úprava, o akú ide vo veci samej, nemôže platne ísť nad rámec toho, čo je potrebné na dosiahnutie cieľa spočívajúceho v uľahčení integrácie dotknutých štátnych príslušníkov tretích krajín, čo musí preskúmať vnútroštátny súd.
- 22 Na tieto účely sa musí tento súd predovšetkým uistiť, že znalosti požadované na zloženie skúšky z občianskej integrácie zodpovedajú základnej úrovni, že podmienka uložená vnútroštátnou právnou úpravou nebráni udeleniu samostatného povolenia na pobyt štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí preukázali svoju vôľu zložiť túto skúšku, a že na tieto účely vynaložili úsilie, že osobitné individuálne okolnosti boli náležite zohľadnené a výdavky súvisiace s uvedenou skúškou nie sú neprimerané (pozri v tomto zmysle rozsudok z 9. júla 2015, K a A, C-153/14, EU:C:2015:453, body 54 až 70).
- 23 V tejto súvislosti treba najmä zdôrazniť, že okolnosti, akými sú vek, úroveň vzdelania, finančná situácia či zdravotný stav dotknutých rodinných príslušníkov garanta musia príslušné orgány viesť k tomu, aby nepodmienili udelenie samostatného povolenia na pobyt zložením skúšky z občianskej integrácie, ak sa na základe týchto okolností preukáže, že tieto osoby nie sú schopné zúčastniť sa tejto skúšky alebo ju zložiť (pozri v tomto zmysle rozsudok z 9. júla 2015, K a A, C-153/14, EU:C:2015:453, bod 58).
- 24 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na položenú otázku odpovedať tak, že článok 15 ods. 1 a 4 smernice 2003/86 nebráni vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, umožňujúcej zamietnuť žiadosť o samostatné povolenie na pobyt podanú štátnym príslušníkom tretej krajiny, ktorý má dlhšie ako päť rokov pobyt na území členského štátu na účely zlúčenia rodiny, z dôvodu, že nepreukázal zloženie skúšky z občianskej integrácie týkajúcej sa jazyka a znalostí o spoločnosti tohto členského štátu, ak konkrétne spôsoby povinnosti zložiť túto skúšku nejdú nad rámec toho, čo je potrebné na dosiahnutie cieľa spočívajúceho v uľahčení integrácie štátnych príslušníkov tretích krajín, čo musí preskúmať vnútroštátny súd.

O trovách

- 25 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol takto:

Článok 15 ods. 1 a 4 smernice Rady 2003/86/ES z 22. septembra 2003 o práve na zlúčenie rodiny nebráni vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, umožňujúcej zamietnuť žiadosť o samostatné povolenie na pobyt podanú štátnym príslušníkom tretej krajiny, ktorý má dlhšie ako päť rokov pobyt na území členského štátu na účely zlúčenia rodiny, z dôvodu, že nepreukázal zloženie skúšky z občianskej integrácie týkajúcej sa jazyka a znalostí o spoločnosti tohto členského štátu, ak konkrétne spôsoby povinnosti zložiť túto skúšku nejdú nad rámec toho, čo je potrebné na dosiahnutie cieľa spočívajúceho v uľahčení integrácie štátnych príslušníkov tretích krajín, čo musí preskúmať vnútroštátny súd.

Podpisy